

teret i den Overenskomst, som danner Grundlaget for det foreliggende Forslag, paa et noget tidligere Tidspunkt; og med den Villie til Overenskomst, der besjælede de Mænd, som sad i denne Kommission, synes det mig, at vi maatte have haft Lov til at nære grundet Haab om, at Sagen kunde have foreligget paa et saa meget tidligere Tidspunkt, at der gennem den øgede Tid, der saa blev stillet til Disposition, ogsaa blev øget Mulighed for at naa et Resultat. Thi selv om man nu fra forskellige Sider baade i Tale og i Skrift i den senere Tid overfor Rigsdagen — for det maa jo være til den Adresse, disse Udtalelser er henvendte — har villet hævde, at denne Sag er fuldstændig uddebatteret, fuldstændig gennemovervejet, at her foreligger alt, hvad man overhovedet behøver for at tage Stilling til den, har det alligevel alle Dage været saadan og maa vel ogsaa være saadan overfor denne Sag, at de, der skal træffe Afgørelsen, som bærer Ansvar, ogsaa maa have Lejlighed til at anstille de Overvejelser, de mener er fornødne, før de paatager sig dette Ansvar, og det kan efter min Mening aldeles ikke nægtes, at en Ordning af de højere Skoler i Stor-København ikke kan træffes, uden at man kommer ind paa Overvejelser, som angaar det tilsvarende Skolevæsen i det øvrige Land. Det drejer sig her om at dele Sol og Vind lige mellem Statens Skoler, de kommunale højere Skoler og de private højere Skoler over hele Landet, om Forældrenes Interesse i den frie højere Skole og om Statens og Kommunernes Pligt til at bringe Ofre for at betrygge denne Skole. Det gælder ogsaa her om at overveje de gamle Statsskolers Arbejdsvilkaar, pædagogiske, økonomiske og personlige, i Sammenligning med de Nyskabninger paa dette Omraade, som ved dette Lovforslags Vedtagelse vil opstaa. Endelig er der ogsaa i manges Øjne det store Spørgsmaal om Skolefrihedens Betydning i det hele taget. Jeg hører nu ikke til dem, der mener, at der er stor Anledning til i denne Sammenhæng i fremtrædende Grad at drage dette Spørgsmaal frem til Overvejelse, men der er ikke Tvivl om, at man i vide Kredse i vort Folk ser denne Sag i Belysning af hele Skolefrihedsspørgsmaalet. Og ogsaa i den senere Tid er der jo i pædagogisk interesserede Kredse en Drøftelse fremme af Spørgsmaalet om, i hvilket Omfang Statens Opgaver paa det højere Skolevæsens Omraade maa siges at foreligge. Endvidere er der hele det store Spørgsmaal om Underskolens Fremtid, saafremt dette

Lovforslag vedtages, et Spørgsmaal, der ikke mindst her i Stor-København i højeste Grad interesserer et meget stort Antal af Forældre.

Men selvfølgelig erkender vi, at til at gaa ind paa Overvejelse af alle disse Spørgsmaal, som jeg her har fremdraget, slaar Tiden aldeles ikke til. Det er — og det erkender ogsaa det Parti, paa hvis Vegne jeg har den Ære at tale — en absolut Nødvendighed, at vi i første Række retter vor Opmærksomhed paa de uhyre vanskelige Forhold i København med Nabokommuner, som har fremtvunget dette Lovforslag; thi det er jo Tilfældet, saaledes som ogsaa den højtærede Minister har givet det Udtryk. Det er vi klare over maa ske, og det er vi ogsaa villige til at medvirke til. Men paa den anden Side maa jeg gentage, at hvis en saadan Løsning som den, der er tilsigtet gennem Lovforslaget, ikke kan naas, er vi paa det rene med, at Ansvar for en Katastrofe, hvis en saadan skulde indtræffe efter 1. April, maa lægges paa andre Skuldre end vore, idet vi erklærer os rede til og villige til at bringe de Ofre, som maatte være fornødne for, at en saadan kan undgaas. Det er utvivlsomt rigtigt, som den højtærede Minister siger, at man ikke kan afværge en saadan Katastrofes Indtræden ved fra Statens Side blot at stille til Disposition de Midler, som Københavns Kommune har nægtet; det er utvivlsomt ikke tilstrækkeligt. Men jeg kan paa den anden Side ikke ret vel forstaa de Tal, som den højtærede Minister i denne Forbindelse nævnede: at det skulde være nødvendigt for i nogen Maade at bøde paa den vanskelige Situation, hvori et meget stort Antal af disse Skolers Personale er, at forhøje Statens Bevillinger til disse Skoler med yderligere 300,000 Kr. for det kommende Aar — Finansaar antager jeg, Ministeren mener. Det synes mig ikke umiddelbart indlysende. Men det er min personlige Opfattelse af denne Sag, at hvis en endelig Løsning ikke opnaas, er det fornødent at træffe saadanne Dispositioner, at det bliver muligt for de højere Skoler her inde at forbedre Lærernes Kaar saaledes, at de kan komme disse vanskelige Tider, disse Overgangstider igennem, som det er muligt de staar overfor, og som de jo afgjort ogsaa vil komme ind i, selv om det foreliggende Lovforslag ophøjes til Lov. Det er udtrykt i Lovforslaget og ogsaa kommet til Orde i den højtærede Ministers Fremsettelse, at en Overgangstid af et Par Aar vil være uundgaelig. Saa lang Tid vil og maa det tage, inden